

Топ БараБуки: довгий список найкращих дитячих і підліткових видань 2023 року

Експертки лабораторії дитячого читання «BaraBooka» оголосили довгий список найкращих дитячих і підліткових видань 2023 року. Цього року ми відзначаємо ювілейний, 10-й Топ БараБуки, і з такої нагоди вирішили удвічі подовжити наш і так довгий список найкращих родинних видань року.

«За даними Книжкової палати України, порівняно з минулим роком кількість видань (друкованої продукції) зростає на 73%, а тиражів – на 203%. Які деталі за цими відсотками в цілому на видавничому полі, ми можемо лише здогадуватися. А от щодо дитліту команда барабук досягнула масштаби росту на власному досвіді. Цього ювілейного для "БараБуки" року ми не змогли зробити довгий список Топу коротким, на 50 назв, – коментує засновниця БараБуки, керівниця лабораторії дитячого читання НЦ «Мала академія наук України» **Таня СТУС**. – На десятиріччя ми здалися цьогорічному розмаїттю й вирішили зробити подарунок книгодрузькам, авторам, видавцям і собі: після читань і тривалих обговорень представляємо 100 книжок довгого списку новинок 2023-го».

Серед сотні добірних видань року – книжки для сімейного читання в різних жанрах: від поетичних збірок і книжок-картинок до збірок оповідань, психологічної прози, міського фентезі й науково-популярних видань. Як і торік, частка книжок у списку так чи інакше описують російсько-українську війну.

Традиційно редакція запрошує читачів до 24.01.2024 [проголосувати](#) за улюблене видання й визначити разом переможця в номінації «Вибір читачів».

Топ БараБуки: довгий список 2023 року

1. Іван Андрусак. Жерар на Витівці / Ілюстрації Анни Майти (Vivat)
2. Марія Артеменко. Вусата історія / Ілюстрації Ольги Ребдело (Ранок)
3. Соня Атлантова. Оповідки Загогульських / Ілюстрації Ганни Осадко (Ранок)
4. Анна Багряна. Годинник Аріадни (Навчальна книга – Богдан)
5. Роман Барабах, Василь Рожко, Софія Рябчук. Тустань: історія співіснування людини і скелі (Видавець Олександр Савчук)
6. Ірина Баришевська. 33 надихаючі історії. Жінки, які прославили Україну (АССА)
7. Андрій Бачинський. Вісім крафтових історій (Видавництво Старого Лева)
8. Юрій Бедрик. Динозавромовки: вірші та скоромовки (Навчальна книга – Богдан)
9. Ганна Булгакова. Скелети і кістки / Ілюстрації Анастасії Лагоди (Ранок)
10. Наталія Бушковська. Суперїжа для супергероїв / Ілюстрації Лариси Чайки (АССА)
11. Весняні віршики (Видавництво Старого Лева)
12. Галина Вдовиченко. Метелики перетворюються / Ілюстрації Софії Рунової (Видавництво Старого Лева)
13. Христя Венгринюк. Малючки. Емма та Ліза / Ілюстрації Анни Вільчинської (Чорні вівці)
14. Христя Венгринюк, Євгенія Завалій, Максим Дупешко. Ловці світла: історії українських художників / Ілюстрації Юлії Мархішуд (Чорні вівці)
15. Світлана Вертола. Юна. Війна / Ілюстрації Анастасії Ярошук (Чорні вівці)
16. Тетяна Винник. Місто на вікні / Ілюстрації Ірени Панаріної (MaMiHo)
17. Ольга Войтенко. Кожна грудочка землі / Ілюстрації Софії Томіленко (Портал)

18. Саша Войцехівська. Варто спробувати! Роздуми про волонтерство / Ілюстрації Насті Грищенко (Читаріум)
19. Леся Воронина. Гра в індіанців, або Ніколи не смійся з крокодила / Ілюстрації Валерії Печеник (Vivat)
20. Олексій Гедеонов. Ольвія. Зима змін (АССА)
21. Людмила Горова. Ми вареники ліпили / Ілюстрації Ярини Саєнко (ТаТиШо)
22. Сергій Гридін. Іграшка (Знання)
23. Оксана Давидова. Привидуся / Ілюстрації Алевтіни Шавлач (Навчальна книга – Богдан)
24. Сашко Дерманський, Тетяна Копитова. Клуб врятованих. Непухнасті історії (Vivat)
25. Сашко Дерманський. Лізла жаба по драбині. Лічилки-жмурилки і загадки-шаради / Ілюстрації Наталії Чорної (Видавництво Старого Лева)
26. Сашко Дерманський. «Тю!» – сказав їжачок / Ілюстрації Альони Потьомкіної (Vivat)
27. Наталія Довгопол. Стешка, дочка винахідника / Ілюстрації Інни Рудої (Портал)
28. Зоряна Живка. Ангел на ймення Грушка. Дітям про Голодомор / Ілюстрації Івети Ключковської (Свічадо)
29. Віталій Запека. Полінка в королівстві дурниць / Ілюстрації Наталії Олійник (Vivat)
30. Валентина Захабура. Лео-Фу, або Я народився собакою / Ілюстрації Вікторії Солтис-Доан (Видавництво Старого Лева)
31. Валентина Захабура. Панцир, лапи й крила пані Оксани / Ілюстрації Анни Гаврилюк (Ще одну сторінку)
32. Андрій Зелінський. Семенові зорі (Видавництво Старого Лева)
33. Юлія Ілюха. Зеро (Ранок)
34. Юлія Ілюха. Перша справа Сашка Сірого. Друга справа Сашка (АССА)
35. Василь Карп'юк. Олекса Довбуш. Кров опиря / Ілюстрації Наталії Кругляк (Discursus)
36. Андрій Кокотюха. Потаємні двері (А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА)
37. Олександр Корешков. Мій тато повернувся з війни (Spring Comics)
38. Саша Кочубей. (не)Розкрита справа Говорухи (Навчальна книга – Богдан)
39. Ольга Куждіна. Детективна агенція «САМ» в Ужгороді / Ілюстрації Ганни Гаюнової (АССА)
40. Євгенія Кузнєцова. Одинадцять помідорів і один маленький / Ілюстрації Каті Яцушек (Видавництво Старого Лева)
41. Дмитро Кузьменко. Вечірній вітер / Ілюстрації Івана Кравця (Талант)
42. Ольга Купріян. Панна Софія / Ілюстрації Марини Шутурми (Ранок)
43. Анастасія Лавренішина, Ласкаво просимо на пошту. Як це насправді працює / Ілюстрації Наталії Шерстюк (Vivat)
44. Оксана Луцєвська, Христя Венгринюк, Ольга Купріян, Валентина Вздутьська, Галина Ткачук. Іграшок повний будинок / Ілюстрації Анни Вільчинської (Чорні вівці)
45. Оксана Луцєвська, Олена Васіна. Оця Майя кіно знімала (Видавництво)
46. Оксана Луцєвська. Як у казці / Ілюстрації Надії Максемець (Залізний тато)
47. Віталіна Макарик. Кеди в небі (Видавництво Старого Лева)
48. Наталка Малетич. Абетка / Ілюстрації Наталії Чорної (Видавництво Старого Лева)
49. Іван Малкович. Анна Ярославна: Київська князівна – королева Франції / Ілюстрації Катерини Штанко і Катерини Косьяненко (А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА)
50. Віктор Мартинюк, Оксана Драчковська. Тихо! Триває репетиція (Видавництво Старого Лева)
51. Настя Мельниченко. Мій дім – війна (Теза)
52. Настя Мельниченко. Ярчик і 9 собак / Ілюстрації Софії Томіленко (Yakaboo Publishing)
53. Зірка Мензатюк. Відчайдушні вершники (А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА)
54. Олег Михайлов. Жираф Монс. Харківська історія воєнної весни / Художник Костянтин Зорін (АССА)
55. Леся Мовчун. Космічні пухнастики вчать українську / Ілюстрації Наталії Кудряк (Видавництво Старого Лева)

56. Леся Мовчун. Чому два чоботи – пара? Твій цікавий словник фразеологізмів (Світич)
57. Марія Морозенко. Наші звичаї і традиції (ІРІО)
58. Моя святкова бібліотека. Книжковий адвент-календар / Ідея Ольги Попович, упорядкування Насті Музиченко (Каламар)
59. Настя Музиченко. Врятовані хвостики / Ілюстрації Марини Шутурми (Навчальна книга – Богдан)
60. Дар'я Носенко. День змін Сірого Вуса (MaMiHo)
61. Грася Олійко. Різдвяна шапка Янголинки (Видавництво Старого Лева)
62. Олександра Орлова. Мандрівка шоколаду / Ілюстрації Олександри Дікаї (Видавництво Старого Лева)
63. Катерина Перконос, Ірина Рутило. Смачного! На прогулянку! (Каламар)
64. Уляна Письменна. Бюро винаходів Цукінька / Ілюстрації Арсена Джанік'яна (Чорні вівці)
65. Ольга Пінчук. Особлива традиція / Ілюстрації Марії Рудюк (Парасоля)
66. Олександр Подоляк, Олександр Шатохін. Нарвали не плачуть (Крокус)
67. Марія Правда. Бабуся та рак / Ілюстрації Анни Сурган (Чорні вівці)
68. Марія Правда. Там, де тече Ятрань / Ілюстрації Людмили Стецькович (Видавництво Старого Лева)
69. Юліта Ран. Дзеркало бажань (АССА)
70. Юліта Ран, Катерина Підлісна. Пес Патрон та Шкарпетковий монстр (Ранок)
71. Юлія Рацебуржинська. Як створюють монстронароди? Книжка про пропаганду, дурнероб і Чухлера / Ілюстрації Анастасії Ярошук (Чорні вівці)
72. Світлана Ройз. Книжка сили й перетворень / Ілюстрації Софії Філіпчук (Мала академія)
73. Оля Русіна. Тор – тракторець, що тягне танк / Ілюстрації Олександра Шатохіна (Видавництво Старого Лева)
74. Ольга Саліпа. Скарби. Таємниця замку-корабля. У скриньці з різдвяного печива (Фоліо)
75. Слава Світова. Потаємна суперсила / Ілюстрації Олександра Шатохіна (Видавництво Старого Лева)
76. Слава Світова. Сантана Суперклаус. Остання Хранителька Свята / Ілюстрації Поліни Ромашевської (Видавництво Старого Лева)
77. Альона Сіліна, Наталія Довгопол, Ярина Каторож, Анастасія Куликова, Наталія Матолінець, Ірина Пасько, Дарія Піскозуб, Світлана Тараторіна, Ксенія Сокульська. Легендарій дивних міст (Ранок)
78. Катя Сіль. Казки навиворіт / Ілюстрації Наталії Кудляк (Vivat)
79. Олег Симоненко, Наталія Кудляк. Няв-гав-кар ква-му-га-ко, або Звуконаслідування, або Вчуся говорити (Час майстрів)
80. Анна Солод. Як комахи і звірята будуть зиму зимувати / Ілюстрації Наталії Шило (Чорні вівці)
81. Євген та Соломія Степаненки. Абетка війни (Видавництво Старого Лева)
82. Мар'яна Стефак. Ключ Горгона (Навчальна книга – Богдан)
83. Тетяна Стрижевська. Різдвяний Бука / Ілюстрації Ярини Мозиль (Видавництво Старого Лева)
84. Таня Стус. Таємні історії великих і маленьких перемог / Ілюстрації Марти Кошулінської (Видавництво Книголав)
85. Володимир Тилищак. Отамани / Ілюстрації Сашка Ком'яхова (Наш Формат)
86. Ольга Тітова. Місія Кіото, або Аріка проти прищів / Ілюстрації Софії Литвинчук (Книголав)
87. Ганна Ткач. Ручна-зручна розмова. Путівник жестовою мовою (MaMiHo)
88. Галина Ткачук. Блакитний записник / Ілюстрації Марії Глушко (Vivat)
89. Галина Ткачук. ЗВРК / Ілюстрації Дарини Козачук (Vivat)
90. Галина Ткачук. Хто такі котулаки / Ілюстрації Івана Кравця (Ранок)
91. Галина Ткачук. Найважливіша книжка про зуби / Ілюстрації Наталії Кудляк (Vivat)

92. Галина Ткачук. Щури, кнури і миша / Ілюстрації Ірини Садової (Портал)
93. Катерина Терлецька, Дмитро Кузьменко. Клімат у твоїх руках (Vivat)
94. Катерина Тихозора, Олександр Продан. Дім (Ранок)
95. Григорій Фалькович. Руді і Чумацький Шлях / Ілюстрації Ірини Потапенко (Видавництво Старого Лева)
96. Василь Федієнко, Наталія Царенко. Школа почуттів (ВД «Школа»)
97. Олександр Шатохін. Подарунок (Видавництво Старого Лева)
98. Анна Шиманська, Андрій Шиманський. 501 факт, який треба знати з... історії України (Видавництво Старого Лева)
99. Юлія Ярмоленко. Без маячні про перші місячні / Ілюстрації Ірини Вале (Віхола)
100. Наталія Ясіновська. Любов, Америка і світло (Видавництво Старого Лева)

«BaraBooka. Простір української дитячої книги» – проєкт підтримки дитячого читання, історія якого почалася в 2014 році зі старту [сайту про українську дитячу літературу для дітей та підлітків](#). Цей інформаційний ресурс від початку було розраховано на широке коло читачів: від батьків та дітей, які вже можуть самі приймати рішення щодо вибору книжок, до фахової спільноти науковців, педагогів, бібліотекарів. Зараз це коло виросло до кількох десятків тисяч великих і малих книгодрузьок.

Щороку авторки та експерти порталу вказують на яскраві дебюти та відзначають видання різних жанрів і форматів: художні та пізнавальні книжки, новинки для дітей і підлітків різного віку та для родинного читання.

За роки промоції, спостереження та вивчення нових видань національної літератури «БараБука» стала епіцентром низки галузевих процесів: освітніх курсів для письменників та редакторів, розробки видавничих серій, методик читання, експертних аналітично-інформаційних довідників, сотень «живих читань» сучасних письменників тощо. Серед них – такий масштабний рух, як #ЖивіПисьменники, з Українським інститутом книги та ГО «Смарт-освіта».

Команда «БараБуки» – це літературознавиці, письменниці, методистки Лабораторії дитячого читання НЦ «Мала академія наук України».